

18. aastakäik.

Õhik number 5 aasta.

Meie Mats

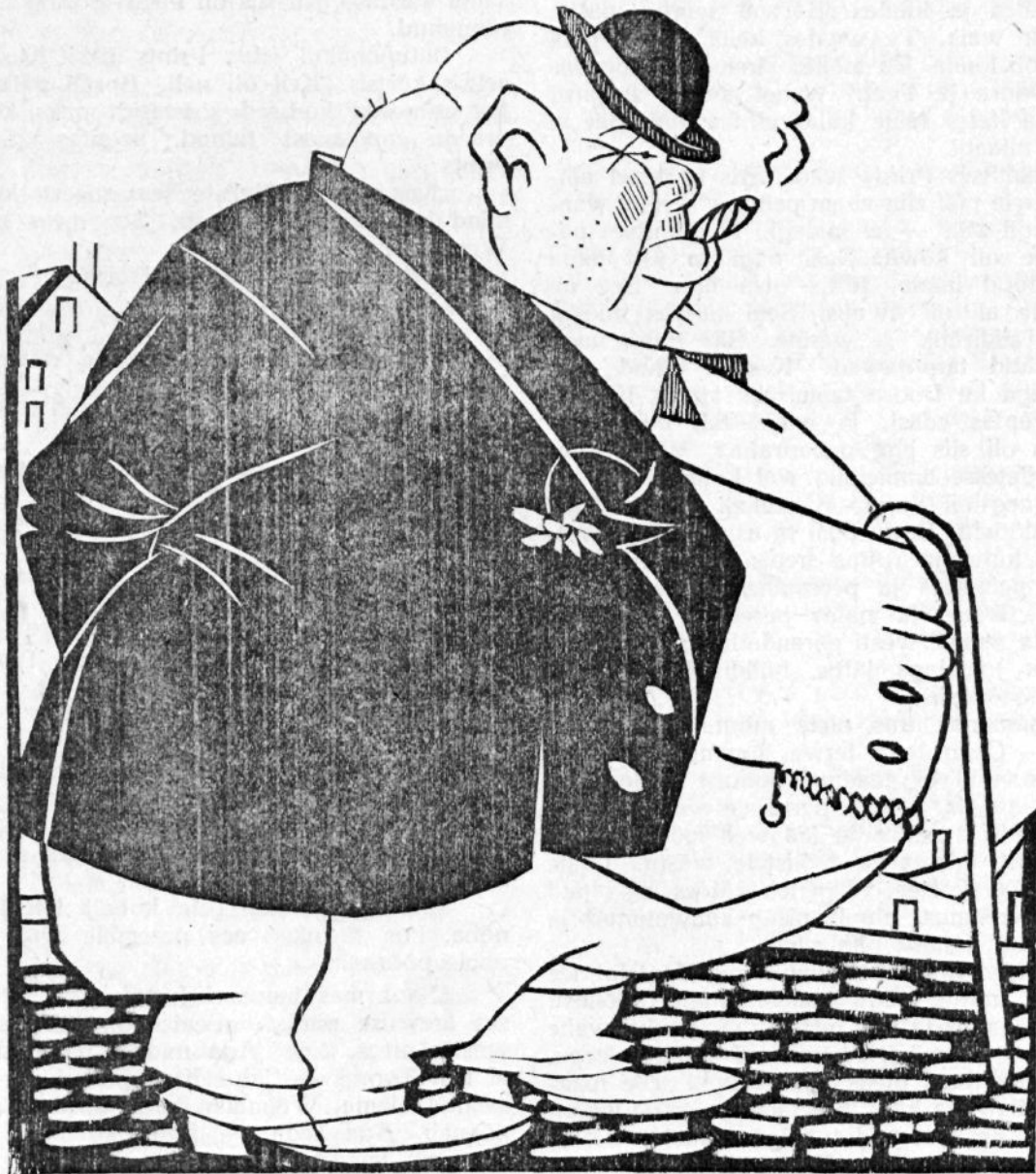
Toimetuse ja talituse asub Harju tän. 46/15.

Laupäev, 7. augustil 1920.

Nr. 74. (256)

EESTI
RAHVUS-
RAAMATUKOG

Õori joonistus.

Paras koht.

— „Ma leian, et mul kõige kohasem on tööerakonda astuda.“

Prokuröör.

Luisse Westkirchi romaan.

(Järg).

Praegu tahtis ta kasti jälle täitma hakata, kui üks raamat lahti läks. Sealt kukkus päewapilt wälja — Doora. Ja pildi selja peale oli kirjutatud:

„Ara unusta mind. Kui ma ka enam siin ei ole, siis wiibib mu armastaw süda ometi sinu juures.“

Sinu Doora Marhenke.“

Ettewaatlikult pani Prints pildi jälle tagasi, samuti teised asjad ja pani kasti jälle kinni. Siis tõusis ta üles ja kuulas. Kõrwal wuras masin. Muidu kõik waik. Ta waatas kella. Weel pool tundi, siis oli lõuna. Ta mõtles järele. Mis tõendas pilt? Et Doora ja Peetri wahel teatud sidemed olnud, mida keegi teine külas ei teadnud. See ei tõendanud midagi.

Jälle silmitses Prints seinu. Mis ta öösel näinud, sellejärele pidi siin enam peituma. Prints waatas woodikoti alla — ei midagi. Ta silmitses põrandat. See oli kõwa. Seal nägi ta üht akna ligidale löödud lauda, tõstis otsa üles. See oli raske. Selle all oli awaus. Seal tundus midagi pehmet — siidirätik — werine. Siis traat, nagu seda salakütid tarwitawad. Kas ei olnud neid silmuseid aga ka Doora tapmiseks tarwis läinud?

Ta waatas edasi, ja wälja tuli neli kuld- raha. Kus oli siis aga paberiraha? Wäga wõimalik, et riidesse ömmeldud wõi katuses.

Kuid aeg oli napp. Kirikukell hakkas juba lõunatundi lööma. Ruttu pani ta asjad tagasi, wõttis saapad kätte ja ruttas trepist alla. Parajasti astusid ju peremees ja perenaime wärawast õue.

Prints teretas ja palus perenaist Marlenile ütelda, et ta temale westi parandada toob.

Kui ta Jumalaga jättis, hüüdis keegi naine parajasti üle õueaia:

„Brinomannid, kas olete minu musta kana näinud? — Otsin teda terve hommikupooliku?“

Brinomannid ei teadnud kanast midagi, ja Prints, kes teadis, arwas paremaks esiotsa wai- kida. Pikkamisi sammus ta külalateed mööda tellis- kiwiwabrikust tulewatele töölistele wastu. Teiste seltsis tuli ka Peeter Wegerich. Mees ei olnud ei kurb, ei rõõmus, ainult pisut kahwatanud ja wäsinud, kuid luuraw pilk silmis.

Prints läks kuni wabrikuni, mis Bantelni tee ääres seisis, mitte wäga kaugel Mülleri põllust. Kell käes, sammus ta läbi metsa kahe punkti wahe ära. See wõttis wiisteistkümme minutit aega. Noor ja osaw mees oleks aga wõinud selle maa- konna minutiga ära käia. Kui tapmine mõne minuti wõttis, wõis asi weerand tunniga toimetatud olla, ilma et keegi wabrikus ühe töölise puudumist oleks märganud.

Nüüd tuli küsida, kas Peeter Wegerich, kes armastas öösel jalutuskäikusid teha, ka 25. sep-

tembri ööl oli metsas olnud? Esimesest ülekuula- misest mäletas Prints, et Peeter kell 11 õhtul oli „Poolkuusse“ tulnud, iseäranis pahas tujus, wihma pärast. Wõimalik, et surnu siis ju oli maha maetud. wõib olla ka, et see alles pärast sündis.

Et ta juba teel oli, läks ta edasi kuni metsa- wahi majani, et sealt Peetri kohta teateid saada.

Metsawaht Bischoff ei keeldunud tunnistust andmast: Peeter olla läbi ja läbi naru ja paranda- mata salakütt, paraku aga kättesaamata. Kas ta 25. sept. metsas olnud, ei teadwat ta ütelda. See- kord olnud öö pime ja ta läinud kell 10 koju.

„Poolkuusse“ tagasi jõudes, läks Prints kööki ja küsis, kas kanapraadi on. Ei olnud. Ja kui ta sedasama Wellmeieri juures küsis, sai ta sealt sama wastuse. Nii siis oli Peetri öösine saak wälja rännanud.

Ohtupoolikul istus Prints üksi Kristjan Poti seltsis kõrtsis. Kell oli neli. Aprilli päike kõrwe- tas esimesed kärbsed siristasid, paks kõrtsimees, praegu magamast tulnud, aegutas. Siis algas Prints:

„Näen Teie külaliste seas meest, kelle nägu mind kui maalrit huwitab. See mees on Peeter Wegerich?“

Pott tõstis pea pikkamisi üles.

„Mis mees see on?“

Kõrtsimees kehitas õlgu.

„Jah, herra Brauns, mis ta peab olema?“

Tööline, telliskiwi tööline.“

„Salakütt, ütleb metsawaht.“

„Seda mina ei tea.“

„Millal tuli ta mõrtsukatöö õhtul siia?“

„Tuli ta üleüldse?“

„Kas Teie ei mäleta? Ta oli pahas tujus, kirus!“

„Ta kirub alati. Kuid nii pahasti ta ei arwa. Jah?“

„Teie mäletate siis, et ta siin oli?“

„Nagu oma eest. Wihma sadas. Ta oli märg. Aga ei jäänud kauaks.“

„Läks ta siis koju wõi mujale?“

„Kuhu siis?“

„Ta wõis ju metsa minna. Midagi tegema, millega ta päewal ei saanud hakkama.“

Pott tõusis üles, jalutas.

„Seda ma ei tea. Sellest ei tea ma midagi.“

Ei tea tõesti, mis pean ütleva.“

„Mõtelge järele. Teie kohalt leti tagast on näha, kas ta ukse ees paremale wõi pahemale poole pööras?“

„Sa armas taewas! Jumalaema!“ Pott wäri- ses ärewuse pärast. „Peeter on tülinorija, kade, wastik mees, õige. Aga midagi paha ma temast ei tea. Toores — jah. Kust peakski ta hariduse saanud olema. Wõimalik, et ta kord mõne jänese näppab. Aga seda — seda, ei, herra Brauns, seda ma temast ei usu.“

„Ütelge mulle ainult, kas ta pahemat wõi paremat kätt pööras — metsa wõi kodu läks.“

„Ja jah. Aga inimesel on ju südametunnistus.“

Mina ei raatsi kedagi õnnetuks teha. Tema pööras pahemale poole. Minu naine imestas veel selle üle. Aga sellepärast — ei, inimest ei wõi ma õnnetuks teha!”

„Teie teate siis kindlasti, et ta pahemale poole pööras ja mitte paremale?”

Pott seisis silmapilgu mõteldes. Prints nägi, kudas ta enesega wõitles.

„Ta pööras pahemale poole,” wastas ta wiimaks kindlasti. „Waletada ma ei wõi.”

„Ma loodan, et waikite, herra Pott. Keegi ei tohi meie jutust midagi teada, ka Teie abikaasa mitte.”

„Ei keegi, herra Brauns.”

Prints läks Berenbergi poole. Kõrtsimees wahkis talle järele, kuni ta wiimase maja taha kadus. Siis wõttis ta oma sammetimütsi peast ja kuiwatas otsaesist.

„Keegi pidi seda ikka tegema.”

Berenbergis läks Prints postimajasse ja telefonieris Walterile: „Tulge wiibimata!”

Siis otsis ta kordnik Wintweri üles, näitas talle kommissari kirja, mis käskis kordnikku Printsi käsku täita, ja palus teda kell pool kaheksa tingimata „Poolkuusse” tulla.

Kui salapolitseinik Siebenhauseni tagasi tuli, löid parajasti õhtukellad. Oma äia taga seisis warastatud kanaomanik. Prints astus ta juurde.

„Noh, kas saite kana kätte?”

Kanaomanik hakkas maailma kurjuse üle kurtma ja ähwardas kõik rattad käima panna, et kanawarast leida.

Nüüd astus Prints ta juurde ja sosistas:

„Kui teada soowite, kus Teie kana on, siis laske veel täna Peeter Wegerichi korter kordnikul läbi otsida. Minu wastutusel. Mina tunnistan. Täna õhtul, kuulete! Ja ärge rääkige sest enne kellegile, enne kui kordnikuga olete kõnelenud.”

Siis läks ta elektriraudteele, et Walterit wastu wõtta. Ta oli enesega rahul. Küll Peetri kambri juba nii mõnigi tõendus ilmub peale werise siidirätiku.

Umbes kell seitse ilmus Peeter Wegerich „Poolkuusse”. Nurgalaua juures istusid oodates Prints ja Walter.

„Hei, Pott! Paar napsu mulle ja seltsimeestele. Ja kaardid. Aga ruttu!”

„Noh, tahate enestele wist lõbusa õhtu teha, Wegerich?” küsis Pott ja tõi, mis tellitud. „See on ilus.”

„Mis see pennide korjamine ikka maksab. Miljonärideks ei saa meie ometi ja kui ma ka ei tea kui raskesti töötame. Kole elu!”

„Inimesed, kes enestele päewal ega öösel rahu ei anna, leiawad oma leiwa,” ütles Prints.

Peeter keeras ümber.

„Mis see peab tähendama? Mis Te arwate? Päewal ja öösel rahu? Kes ei anna enesele rahu?”

„Noh, Teie olete niisugune rahutu inimene. Kuid töö eest näite hästi tasu saawat.”

„Mitte kaugelki niipalju, kui Teie oma maailmise eest,” wastas Peeter häbematul toonil. „Terwe päew otsa jalutada — ei too meile midagi sisse. Artu on trump!”

Ta wiskas ühe kaardi lauale.

Prints naeris heatahtlikult.

„Nüüd saate veel ägedaks! Ja mina tunnen Teie üle ainult rõõmu. Niisugune wäike mäng õhtul meeldib mulle.”

„85, 62,” luges Peeter ja wiskas kaardid lauale. „Lõpu kingin ma teile!”

Prints oli tema taha astunud ja kaartide peale waadanud.

„Missugune õnn Teil on! Tore maja, see „Poolkuu”. Aga kas ei oleks siin elu veel lõbusam olnud, kui kadunud Doora veel oleks elanud?”

Üks Peetri seltsimeestest nikutas pead:

„Jah, see oli tüdruk! Tuline kahju temast!” Wegerich oli ruttu kaardid annud: „Sina algad!”

„Tõesti, herra Brauns, ta wõis terve kõrtsi rõõmsaks teha.”

„Mängi wälja,” tungis Wegerich. „Mis on meil selle ahwinäoga tegemist.”

„Ei ole ilus, kui omast surnud sõbrannast niiviisi räägite,” tähendas Prints.

„Sõbranna? Kes? Kelle sõbranna?”

„Teie oma, herra Wegerich. Doora Marhenke oli just Teie sõbranna. Mis? Wõi mitte?”

Peeter kargas püsti ja põrutas rusikaga laua peale.

„Kas tahate mind oma jutuga narrida? Seda ma ei luba. Minul on siin samasugune õigus kui Teil. Ja kui veel suud pruugite, lendate wälja — Teie! — Teie —”

Ta näitas rusikaid. Pott jooksis teda rahustama Seal awanes uks. Tuppa tuli kordnik, kes otsekohe Peetri juurde astus ja talle midagi kõrwa sosistas.

Peeter kähwas püsti nagu meeletu. Ta kitsad silmad olid nagu kaks praakest, kust tuli wälja wilkus.

„See on wale! Mis? Mis? Kana, mina? — Kes ütleb seda? Seda nadikaela tahan ma näha, kes seda ütleb. Kõik luud peksan ma pihuks!”

„Jääge rahulikuks,” ütles kordnik. „Kas süütu olete, ilmub kohe. Meie otsime nüüd Teie korteri läbi!”

„Ei!”

Peeter kahwatas ja punastas. Ta huulte tuli waht.

„Wälk ja pauk! Ausal mehel enam õigust ei olegi. Mina ei luba oma asju läbi sorida. Ei luba. Ei taha. Pange mulle wangirüü selga — olgu! Aga minu tuba on minu tuba, sinna ei pääse ükski tuusija sisse!”

Walter tõusis üles.

„Walwake teda, Winterew. Teie wastutate ta eest. Mina panen seni ta juures läbiotsimise toime.”

Järgneb.

Uue kabineti deklaratsioon.

Käesoleva numbriga on „Meie Matsi“ naljawabariigis walitjuse wahetus. Täna astub lahkunud Oswi kabineti asemele uus Kiwilombi Intsi nalja- ja pilke kabinet. Ja uus nalja- ja pilke premier esineb siin oma deklaratsiooniga.

Rasked ajad piirawad nalja- ja pilkeriiki. Selles fiiidi on Cesti wabariigi tõsine walitus, kes kõik paberi laskeb wäljamaale wedada ja selle tõttu paberihinna kõrgeks ajab.

Et raske aeg kohustab, sellest saawad nalja- ja pilke woolude liiderid aru ja koondawad end ühingu ühe lehe ümber. Tõsiste woolude liideri, nagu näha, kohustab raske aeg laiali lagunemisele ja üksisele tagumisele.

Naljawabariigis sünnib kabineti wahetus ilma suurema mürata, kuna tõsises wabariigis päris tõsiste nägudega kuu aega kriisi tehakse. Naljawabariigis ei ole ükski nalja- ega pilkeminiister kabineti wahetusel wäsinud, aga tõsises — kui kukk peaministriks saamas, siis Birk wäsinud, kui Birk peaministriks saamas, siis kukk wäsinud. Olgu peale. Naljameestel ja wõib olla ka, tõsistel meestel ei ole sugugi wastu meest, kui nad tõepoolest magama heidaks ja omad kohad tublimatele meestele jätaks. Nad on juba küllalt kuulsad. Juba küllalt rahwa närwe sõnnud.

Ja kui tõsistel walitus weel tulewikus kriisi põeb, wõib „Meie Matsi“ kabinet ka tema asemele astuda. Pidagu seda hädakorral meeles.

„Meie Mats“ teeb nii torukübara, kaabu, müüsi, kui ka läki-läki nalja ja pilkamises ei hooli ta kellegist ega kardagi kedagi. Ses suhtes on „Meie Mats“ kui suur nalja- ja pilkejumal.

„Meie Mats“ naljawabariiki walitjedes seab uus kabinet järgmise eelplaani üksikute ministriumite alal üles.

Et rahakursi langemise eest hoida, laskeb „Meie Mats“ naljawabariigis wälja wite miljardi eest oma paberraha. See paberraha on kindlustatud naljaga.

Kaubanduse alal pannakse pearõhku hea nalja ülesostmise peale. Ka korraldakse heade wäljamaa naljade sissewedu. Wäljawedu ei keelata, kuid kaela määrima midagi ka ei minda.

Tööstuse alal ei sekwestreerita ühtegi sulge. Ja palka ei makseta mitte inimese tükiwiisi, waid töö headuse järele — kellele mark, kellele poolteist marka rea eest jne.

Töö ja hoolekande alal peetakse silmas, et kõik naljamehed, ka need, kes häda sunnil nalja teewad, ikka „Meie Matsi“ naljawabariigis tööd saaks. Seda silmas pidades palume lugejaid wabandada, kui numbris kirjatükke leidub, mis just naljasolisti töö pole, mis weel naljakooriga kir-

jutatud. Ka „Meie Mats“ ei pane pahaks, et teda mõni selgesti lugeda ei oska, waid weerib.

„Meie Matsi“ siseministriumis antakse kõigile „peatustuba“, kes naljaga naela leiba kätte saawad. Kes aga paha tööd teewad, saadetakse kõik rahwuse ja sugu peale waatamata wälja — paberikorwi.

Salaagentide hull „Meie Matsil“ on suurem kui oli hellatil. Nad annawad, igast salaasjast „M. Matsile“ teada, kuid ei pekka kedagi nagaikaga ega sumi puhtale paberile alla kirjutama. Naljawabariigis Stalööpini ei ole.

Kohus on leewõi, praawõi, skooro i ne mi-lostiwõi. Trahwõi ei saa ainult mitte need maro-döörid ja althäewõtjad ametnikud, kes „sisse kukuwad“, waid ka need, kes sisse ei kuku.

„Meie Matsi“ põllutöministrium püüab nti. kuidas tarwidus nõuab, tõsiseid maaseaduse tegijaid ja teostajaid põllutööga tutvustada.

„Meie Matsi“ tootlusministrium püüab lu-gejatele nõu ja juhatuslega wastu tulla, kuidas kahest leiwast ja kahest hapust heeringast terwe rahwas, kes Toompea mäejutlust kuulab, sõnuks saab.

„Meie Matsi“ haridusministrium õpetab enne mõisted selgeks, siis kui aega saab, paneb alles rõhku kirjawiisi peale. Kui aega ei saa — ei pane üleüldse. Kas Jumalat on wõi ei ole, seda „Meie Mats“ ei õienda. Minge sõitke kroonu raudteega ehk minge mõnda kroonu asutusse asju ajama, siis tulete ifegi otsusele, kas Jumalat on wõi ei ole.

Walisministrium mingisuguseid tee juuresid ei õnaitse. „Meie Matsil“ on töö juured tähtsamad. Teedeministriks „Meie Matsil“ on Pisuhand. Kes sõidab üle maade, üle merede, üle metside üle mägede. Raudtee tariifiga pole tal asja.

Sulesõjaministrium hoiab hoolega piiri. Sõimu ega roppust, millel ille ega wiigilehte peal ei ole, üle piiri ei lasta.

„Meie Matsi“ mereministriumil ei ole midagi asja kalapüügiga Nardowa peal ega suplemisega Pirital, kuid sogaes wees ta kalu püüda ei luba. Peetagu seda meeles.

„Meie Matsi“ naljawabariigi kontrolöörid on aga hoopis tõsiseft ilmaft. Ja neil on niisugune wõli, et nad ka siis „Matsi“ kabineti läbi nuusiwad, kui naljawalitjuse esitajat kodugi ei ole.

Sakon!

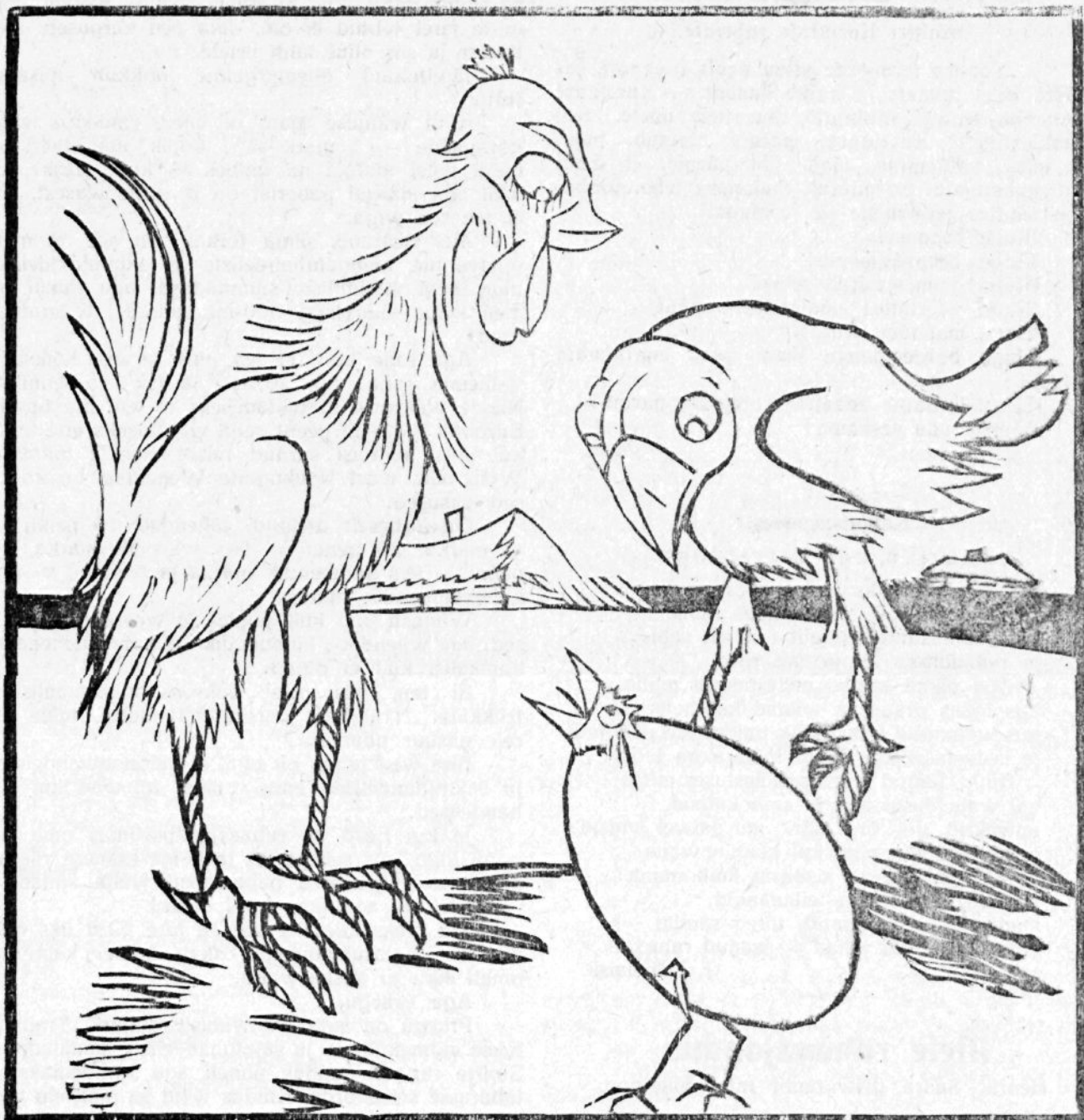
Oswi
Kiwilombi Intsi

Mispärast langes Birki ministrium?

Sellepärast, et Birk salaja weel wiimasel silmapilgul, kõnetooli minemise eel kannu pihku haa-

ras, et sellega usuõpetust tagasi kooli kanda. Töerakonna silmis oli aga see kann enam poti sarnane ja sealt see luhe tuligi...

Gori joonistus.

Kuke muna ja uus wõõrasema.

— „Waata, armas wares. Nüüd jäed sina seda muna hauduma. Kuid ära ja teda nokka pista!.. Kui ta weel wärske oli, seisis ta turul kaunis hinnas, aga mida enam ma teda haudusin, seda odavamaks ta läks. Ja päris wäljahaududa ka ei jõudnud. Katju sina tal tiivad wälja haududa, aga ära teda ära nokil!..“

—ooo—

Kumb on tähtsam, kas Asutawa Kogu liikme isik wõi ajakirja toimetus?

Peaminister Tõnissoni arust wist ikka ajakirja toimetus. Et ajakirja „Töö ja Wõitluse“ toimetus

Hans Kruusi kaastüüriline oli, siis on meie walituse mõiste järele täitsa loogiline tungida rahwasaadiku Hans Kruusi korterisse, ilma et Asutawa Kogu liikme korteripuutmatusest midagi hoolitaks.

Läkitus Sveesufe rahwale.

Ärakiri Korintuse rahwale.

... Lõpuks terwitage minu poolt ijeennast, siis kõiki, keda tunnen, ja kahte isandat — Kurejaare wabaõhu teatri asutajaid, kui neid näete. Sest „kaklemine“ Kurejaare pargis polnud sugugi mitte kaklemine, waid siin näeme, et Eesti näitekunsti alal on püütud edufamme teha. Wabaõhu teater poksimiste ja jooksjuga.

Maha draama!

Maha dekoratsioonid!

Maha grimmeeritud näod!

Maha nõõrimine pääsetähtede näol!

Elagu wabaõhu teater!

Elagu boheemikonna Jenni weel mainimata juhted!

Elagu ideaalne kakelus Kurejaare pargis!

Homme uus eeskawa!

Oswi.

—o—

Kahjatsuspoees.

Lüürika, aga mitte wäga.

Õõ selle kisuks mälestustest maha, eesriide mul mis armutemplis rebis, mis suudlusniite süütuult huultelt sebis ja rediküllisse tõi peenét raha...

Õõd pikad kisuks mälestustest maha, kus lõhas praad ja wiinad kabinetis, kus wäänlesid kaks keha tundmuste pamfletis ja isameheks kuu waid hiilis akna taha...

Kuud, tunnid matakas mälestuses maha, mil waheldusid arst ja ambolantsid, apteekrid „Jol. org. nitr.“ mu palwel andsid ja kolletas mu palg kui küünla waha...

Jah, mälestusest kiskusin kõik maha: poetid, sõdurid ja leitenandid, studentid, diplomaatid, tiired sandid — ent mälestuseks jäägu... saadud raha!...

J. Höbelaisk.

—o—

Meie rahaasjandus.

Henrik Saare (Kiwilombi Ints) följetoon.

Meie rahaasjandus, mis juba oma kindlustawate wäärtuste ja tagatiste tõttu iseäralist tähelepanu äratav, on weel imeliselt huwitaw oma wastolude poolest.

Need wastolud ei ole sugugi niisugused, nagu sõjalisel Wene ajal, kus wilets kwassipudeli sildi sarnane lipakas-raha („kerenski“) palju enam maksis, kui temast kausta poolest mitu korda suurem ja ilusam „sinine“ wõi „punane“.

Meie rahaasjanduslised wastolud ei peitu mitte rahades enestes, waid, nii ütelda, ringi ümber rahade.

Need wastolud on tingitud meie raha langeemisest.

Kui kiiresti meie raha langeb, seda wõite kõige paremini näha, kui te ühemargalise wõtate, mis mitte järel tehtud ei ole, oma pea kõrgusele üles tõstate ja siis õhus lahti lasete.

Järeltehtud ühemargaline kukkub niisama ruttu.

Kuni wiimase ajani oli meie rahakurs weel normaalne — 1 mark = 1 kopik, aga nüüd on mark weel midagi na umbes ½ kop. waske. Et meil aga margid paberist on ja mitte wasest, siis ei tee see wiga.

Mis iseäranis silma torkab, on see, et meie opereerime kümnetuhandeliste ja sajatuhandeliste ning isegi miljoniliste summadega, aga rañad on meie kõige suuremad 500-margalised. Wiierubla-lised!

Aga selle eest, ei tea, mis tarwis, kõiksugu wähemat raha: 50, 20, 10 ja (sic!) 5-pennilisi. Nende wäärtuse äranäitamiseks ei leia ma üheski Euroopa riigis nii peent raha wõrdluseks ette tuua, kui mitte milreisi surnud reisse meelde tuletada. Wõib olla, wast Nõukogude Wenemaal on kohased üksused.

Otsekoheselt üteldud, tähendab 10 penni = ½ marka, 20 penni = üks wiendik marka, 10 penni = üks kümnendik marka ja 5 penni = üks kahekümnendik marka.

Wanasti olid küll poole- ja weerandkopikalised, aga wiendik-, kümnendik- ja kahekümnendik-kopikalisi küll ei olnud.

Ei tea, mis neist mikroskoopisummalistest trükkida. Trükitagu parem tuhandelisi, mille jälle niisuur puudus.

Aga wist tahab nii olla, et kümnetuhandelised ja sajatuhandelised enne trükist tulewad kui tuhandelised.

Ja kui Eesti ka rahaasjanduseilmas oma rekordi lööb, siis sellega, et ta kõige esimese riigina maailmas miljonilised paberrahad wälja annab.

Kui see aeg juba käes oleks!

Siis oleks käes ka see de jure. Sest üks riik, kes nii hiiglasummadega oskab ümber käia, on ometi ikka ju täiskaswanu.

Aga praegu...

Praegu on suur trahwimiste ajajärk. Trahwitakse mitmekümne- ja sajatuhandeliste summadega. Suurte rahade puudus paneb aga trahwimaksjad täbarasse seisukorda. Kuidas wõid sa oma elu eest julge olla, kui, suur rahapundar kaenlas wõi seljas, trahwi maksma lähed. Rööwlij on sinu tasku nagu peegli peal.

Ka muud moodi wastolusi tuleb ette.

Näituseks, teie wõidate esimesel oktoobril riigi wõidulaenu loosimisel sada marka. Sellest saate kätte 90 marka, sest 10 prots. on riigitolli.

Muidugi on teie rõõm suur ja teie wõtate nõuks õnne-puhul ühe lilla õhtu läbi elada.

Teie wõtate woorimehe ja sõidate lähema joogikohani. Teie astute troskast maha ja küsitate woorimehelt, palju teil maksta tuleb.

„Sada marka,“ wastab woorimees.

—o—

Äremärkused puhtpoliitiliste aktide ja faktide kohta.

Kiwilombi Ints.

Ast seletas Asutawas Kogus, et sotsialdemokraatide ja tööerakondlaste ühisministeerium olnud, kui sunnitööline käru küljes.

Astil oli väga ilus sotsialdemokraatia parteid sunnitööliseks võrrelda, aga kuidas meeldib see tööerakonnale, et tema see käru oii?

Mina aga oma kiwilompliku silmaga nägin seda asja teisiti.

Sots ja tööerakond asusid tööle. Tööerakond — palkiladuja, sots — tinawalaja. Tööerakond pidi palkisid seina laduma ja sots nad tinaga kinni walama. Kuidas aga tina puud puu külge tinutab, seda te wist muidugi teate.

Kutsuti kiwikärutaja — rahwaerakond appi. Mõeldi, et kui puud puu külge ei saa tinutada, siis puud kiwi külge ja kiwi puu külge... Aga resultaat..!

Piiskar kaebas, et Hans Kruusi läbiotsimisel ei ole nimekirja tehtud paberite üle, mis ära wiidud. Wõidawat juurest ära wõtta ja juurde lisada.

Aga kui seda meie kohtupraktika järele waja on? Kui mõne punkti jaoks kindlaid andmeid ei ole? — Tarwiliste paberite juurdepistmisega saaks nii mõnegi punktiga kergemini walmis.

Muidu wõib veel kole kaua minna. Kümme korda kauem, kui arupärimise tähtaeg.

Asutawas Kogus küsiti, kui kaugel lood nende 26 tapetu asjaga on?

Tõnisson wastas, et siin walitsus midagi teha ei saa — see kõik on kohtu teha. Ja asi tuurida sellepärast kaua, et andmeid ei olla ja jälgi otsida tulla.

Jah, eks ta ole. Mine tea, kes selle wälja-saatmise käsu alla kirjutas, kes need mehed kinni nabis, kes neid rongile asetask, kes wiis...

Kui see pea-käsuandjagi teada oleks, siis bapka sa detku, detka sa repku, aga nüüd...

Mõned räägiwad koguni, et asja algataja Batka-Balachowitsch olewat olnud, siis lätlased wiinud piirile ja enamlased lasknud maha. Aga mine sa tee selgeks.

Ja iseseiswad loowad meeoleolu.

—o—

Tulumaks.

— Kallike! Näen ma ometi teid?!

— Mind, mind, tuwike! Justament mind. Noh, kuidas elate? Mis mees teeb? Töötab ikka?

— Noh, veel, taga paremaks! Juba teine kuu longib muidu ümber...

— Aga, lubage! Tema oli ju alati nii hoolas ja töökas!

— Noo, jah, töökas! Nüüd käib iga päew

aluspükste wäel mööda tuba ja ümised laulda: „Kauem raudu me kanda“...

— Küll on lugu!.. Aga millest see siis ometi tuleb?

— Tulumaksu pärast...

— Ei tea!

— Uskuge. Teie olete muidugi lugenud, et nüüd niisugust tulumaksu wõtma hakatakse, et nende pealt, kes aastast nelikümmend tuhat teeniwad — wõetakse seitse tuhat!!

— Noh, mis siis... See on peaaegu ka õige.

— See poleks veel midagi, aga ministrid hullud on nii seadnud, et mida enam inimene teenib, seda enam peab ta ka maksma! Kuidas see nime-takse? Noh, on veel niisugune halwatus?...

— Progressiivne?

— Noh jah! Saate siis aru, neljakümne tuhande pealt wõetakse seitse tuhat, kaheksakümne pealt — kolmkümmend tuhat, ja kolmesaja eest — 260 tuhat!!

— Lubage... Aga mis wõtawad nad siis 500.000 pealt?

— Ma wõin teile umbkaudu ütelda: 490 tuhat. Minu mees teenib aastast selle ümber. Ta ütleb, et kui minult kõik ära wõetakse — ei taha ma tööd teha. Rikkad sugulased annawad mulle kaks kord nii palju.

— Kuid ka nende 20 tuhande pealt tuleb tal ju maksa...

— Muidugi! Kuid ainult kaks tuhat! Otsekohene kasu. Nüüd ei taha keegi enam tööd teha. Kole! Kole!..

— Lubage, kallid! Wiiesaja tuhande pealt wõetakse 490 tuhat... Aga kui inimene teenib 700 tuhat aastast? Mis siis?

— Siis? Siis nõutakse temalt 720 tuhat! Progressiivseltselt — saite aru?

— Aga kust ta siis need 20 tuhat veel wälja kraabib, kui ta ainult 700 tuhat teenib?

— Kust? Hm! Ta peab need 20.000 salaja walitsuse eest teenima. Nii, et ei teataks.

— Miks siis salaja?

— Kas teie tõesti siis ei aima? Kui teada saadakse, et ta veel 20 tuhat teenib, kohe wõetakse ka nende pealt kaks tuhat — ja jälle ei jatku temale maksu tasumiseks.

— Missugune imelik maks... Kuidas nimetasite teie teda?

— Progressiivne. Sõnast halwatus (paralitsch).

Wold. Morse (w-er).

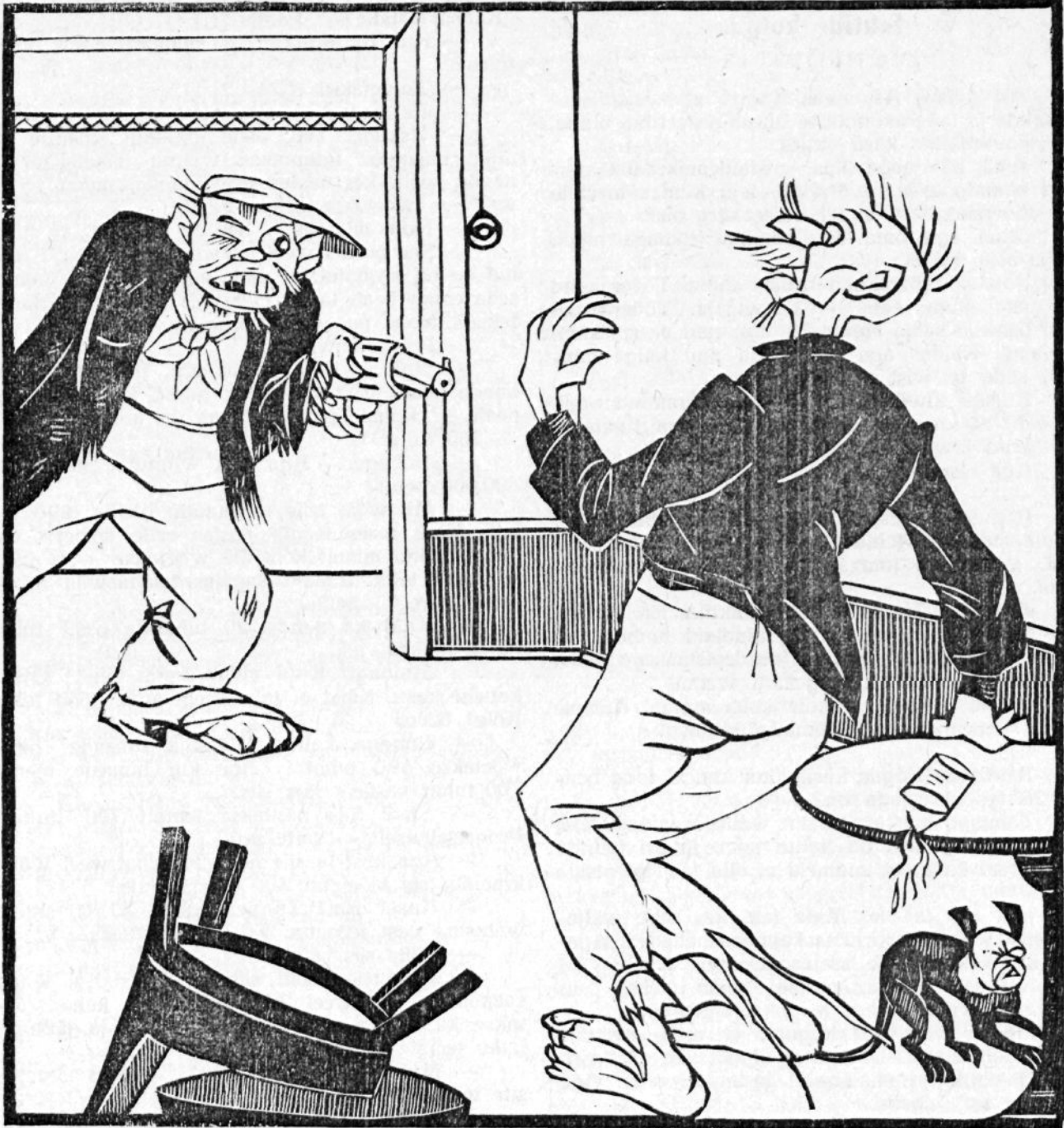
—o—

Muu... Urwa.

(Подражание Ломоносову).

Ma katsun, kas Pegasus weab
mu rasket, konarlikku keelt,
kas Urwa rahwas Käkki neab,
wõi lõbustan ma nende meelt;
jest ühtelugu proofa-plära,

Gori joonistus.

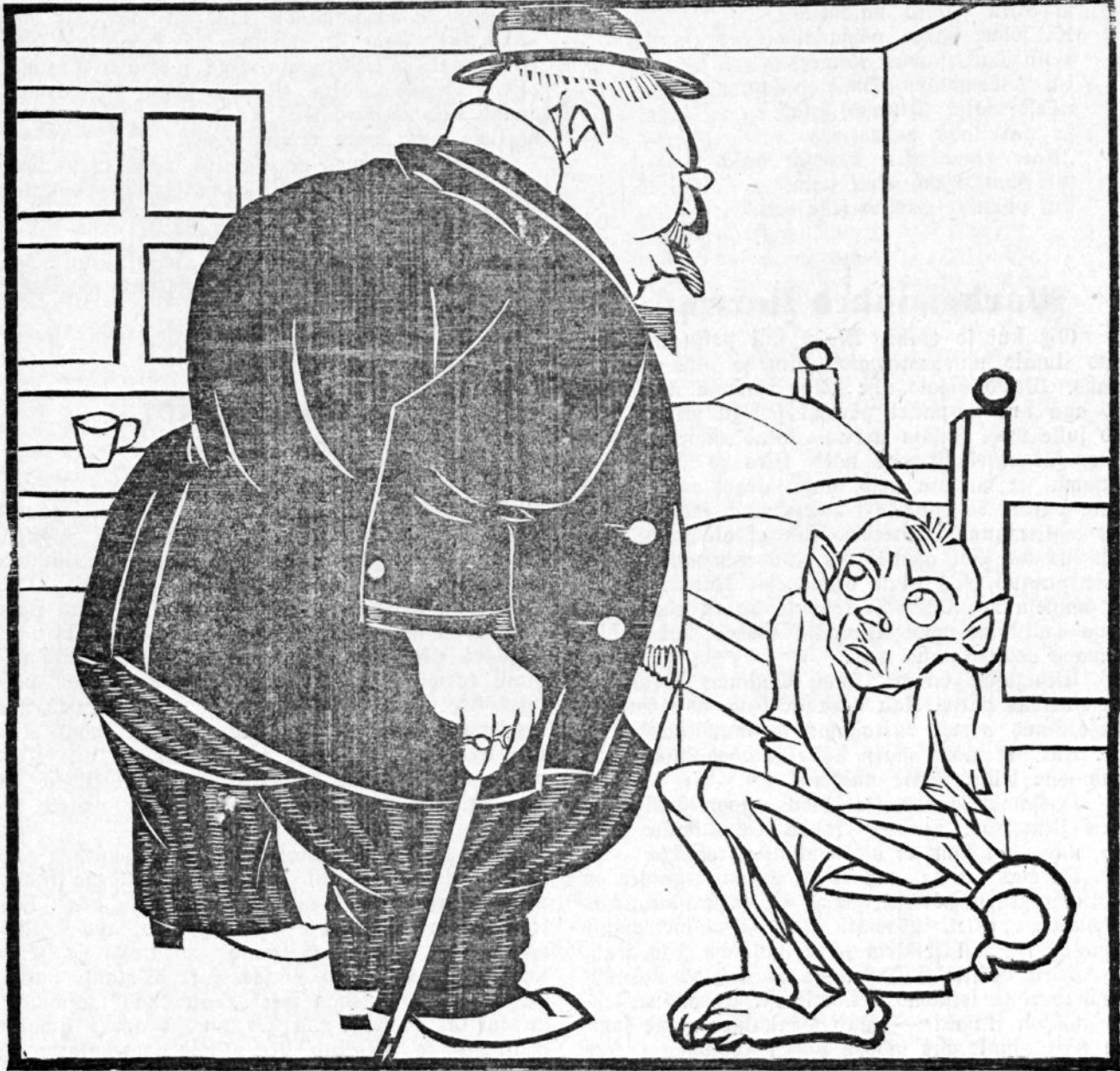
Meie aja röövel. — „Kas korter või elu!“

See tülitab publikumi ära
ja Narvas luule moodis on.
— Kas kirjutate „Põhja-Tares“? —
meilt mangub Golström, nagu wares.
He писал дураку закон.

*
Mis laulaks ma? Äh, mõtku pagan...
Näe, Narwa tootluskomitee,
et leiwapätjäs oleks hagan,

Siin segab kaeru rükkisje.
Sest, kui me hästi kaeru sööme,
siis hobusest veel ette lööme
ja langeb woorimehe taks.
Siis hirnume, kui sööme kaeru —
Tam weli Uks saab sellest naeru
(see on üks suurem tootlus-saks).

Gori joonistus.

Kõrge usutleja.

Kord oli hiilgaw gastapidu
(mil wälja aeti wõõrad wäed),
siis, et ei närtjiks sõprus'-idu,
said kingitusi mitmed käed.
Napoleonil kinkis linn
albumi. Nus punniwinn
läks staabi. Tüli tõusis pea:
linn keisri peale kaebtust kandis,
albumi tagasi see andis...
mis põhjus oli — mine tea.

— „Ma ei saa aru, mis sa, tööline, peaksid kaebama
— ja istud ju päris lihapoti peal.“
— „Kas tahad seda potitait ka omale?..“

Kord peeti koolipidu Narwas,
kus feltshond oli walitud.
Sealt ära wiia waras arwas
kaks kena daami palitud.
Et osta palitud, mis kallid,
nad teeniks, kuni pead hallid,
ent, waata, ainult läkski õõ
ja prouadel on käes raha...
Et parandada seda pahja,
neil pidu tegi „ühistöö...“

Nüüd, jumal tänu, jõgi waba
ja kalu püüab kalamees.
Ka sõdur kasta põhjanaba
wõib karastawas jõewees.
Ju häbemataks läksid kalad,
weest wälja sirutasid jalad
ja narritasid kalameest:
„Näe, mina olen wärske kala,
sul õhtusöögiks ilus pala,
kui püüad — istud selle eest.“

H. v. Käkk.

—o—

Warbawisked Narwas.

Oh, kui sa teaks, Mats, kui palju on Narwas ilusaid naisterahwaid! Siin sa küll naist ei saaks. Walid omale ühe kõige ilusama neuu wälja, aga kui järgmisel päewal sellega jalutad, tuleb sulle weel ilusam wastu. Jätad esimese, wõtad selle, järgmisel päewal näed ikka ja ikka weel ilusama, et kabista neid, nagu oraw oma puuriratta pulka. Ja riidesse panewad nad endid ka ise, sest inglismanne ja neegrid siin ei ole ja sellepärast siis ka siidi asemel siis. Ja mis muidu riietesje puutub, siis olgu öeldud, et Narwas mood ja õmblejanna ühtewiisi taja ja targu edenewad, kuna Tallinnas mood kiiremini edeneb, kui õmblejannade oskus. Saad aru?

Niijuguseid daame, nagu Tallinna Wirus, ei ole Narwas palju. Aga daragii. Noh, pole ime — põhjalainud armee raslagalas ja muid kundesi ei ole. Kui siis mõne matši kätte saawad, siis kooriwad selle seljast seitse nahka.

Lendawad nad mitte Wirus, nagu Tallinnas, waid Pimeaias. See on nihuke aed, nihuke pime aed, kus weel silmi ei ole, aga alles tehakse.

Narwas on ka oma Wiru tänaw, aga see on Tallinna Wiru kõrwal, nagu Wene wäskkopikas wõidulaenu pileti kõrwal. Nii palju on ainult sarnasust, et politseiülem ja kohwimaja käepärast.

Wiru uulitsa kohwimajas mängiwad kahelkõrg muusikanti ja istuwad neli inimest. Naiskelneritest, oi, küll on ilusad! — saab teenistuses mõne sammu teha ainult üks mööda pikka kohwimaja, kus 222 lauda ja 888 tooli, kuna teised reserwis on.

Puid kaswab Narwas palju. Kus mitte mõni laternapost wõi linnawahit ei seisa, seal kaswab puu. Riiüli uulitsal kaswatab üks majaomanik ruumipuuduse pärast koguni puud katusel. Ja kui Semiramisi aiad weel kunagi moodi lähewad, siis kõige pealt Narwas.

Ah, jah, ma pidin ikka sellest õrnemast soost rääkima. Kui sa selle juures edu tahad saada, siis pead hästi karata oskama. Tantsu kirg on Narwas nii suur, et kui see pagana Narpowa mitte nii kiirelt ei jookseks, siis tantsitaks wõi Naroowa peal. Aga olgu, et need tantsu paarismad odawad on — päris jumala muidu — aga kolki nende pärast wõid sa Narwa poistelt ka saada. Wahest peetakse „Wõitlejas“ niisugust wõitlust, et plika sellele jääb, kes alla jääb. Just nagu mõnes kinodraamas. Ärge

nüüd aga mind sellepärast lööge!

Kui sa söögimajasse Tüäd ja Jööd, siis panakse sulle kohe grammofon wõi mõni suur traditerimürgeli pill üürgama. Aga jootraha söögimaja plikad ei pska wõtta. Maksab lõuna 20 marka ja annad kahelkümnewõelise ja wiitelise, siis toob plika sulle auga kaks wiielist tagasi.

Toidust peawad narwalased wäga lugu. Joala tänawal seisab ühel siidil „Peenekraami kauplus“ ja aknal worstid, kurgid, saiapätsid... Nihuke on Narwa „peene kraami“ mõiste.

Uju poolest on narwakad Jaani usku: Jaanipäewal on ülesinnaline paast ja kõik söögikohad kinni.

Õomagaja tanki sees.

—o—

Katastroofid.

Armas Mats.

Selle kirja kirjutan ma Kuresaade Wisnapuule, aga et sa, armas Mats, enne Kuresaarde jõuad, kui harilik kiri Eesti wabariigi postiga, siis ole hea mees, wii kaasa ja pajata Wisnapuule ette.

Kulla Wisnapuu. Mis sa arwad — ära pane pahaks, et ma „Jina“ ütlen, ega's sa nii paks mees ikka ei ole, kui Abja parun, et kahje inimese platši tarwitad ja järjekult siis ka „Jina“ paljuses, s. o. „teie“ tuleb ütleda — mis sa arwad, kas Barbarus ei wõiks ka sinu elust ja minu elust ühe uue luuletustekogu teha pealkirja all: Wisnapuu ja Kislapuu katastroofid.“ Gailitiist wõiks ka olla. Nii umbes, nagu järeloooksik paaris turakus.

Näe, armas Wisnapuu. Mis sa puutusid seal Kuresaades ühel pidul oma epigrammidega linnapead ja mõnda teist muidu päris herrat head. Kas sa nende meeste lugu ei tea, kes omal ajal Tallinnas Peeter Suure auhannast waaftasid ja teine warsti targemaks sai, et igat siita ei maksa puttu. Ja näe, nüüd wiskas weel „Saaremaa“ toimetaja ka sul akna sisse. Ja see on ju ometi qualik hääl. Mis ee? Ah, jah. Ma tahysin oma katastroofi jutustada. Eks meie raudteelaste liidu kultuur-haridus toimekond pannud toime wäljasõidu Kloogale. Neil oli aga see uus sõna, tead see sõna katastroof meelest ära läinud. Nad tahynud wäljakuulutada: „Suur katastroofi sõit Kloogale“, aga näe, pole meele tulnud ja kuulutatud lihtsalt „wäljasõit Kloogale.“

Olugi, et mitte wäljakuulutatud, aga katastroofid wõeti programmi ikka. Kõige pealt hakati katastroofid tunniplaanis lendama. Kõik wanad talwised raudteesõidu tunniplaanide katastroofid olid mobiliseeritud. Siis sõideti wälja. Ei Julietud kuni Nõmmeni kahje wedurit tarwitada, et siis jääb wast mõni katastroof tulemata. Sõideti ühe weduriga. Rahumäe all jäi rong seisu. Haagiti neliteistkümme wagunit lahti, anti neile müks pihta ja saadeti tagasi Tallinna poole. In-

mehed, kes tee ääres olid, imestasiid mitmed endid lolliks, et wagunid sõidawad ja wedurit ega hobust ees ei õle. Wagunites oli aga paanika. Kardeti, et tee wiib otse merde. Loobiti kiwa rataste alla. Wagunid hüppasiid ja inimesed sees kukkusiid. Ahastus oli suur. Nii mõnigi naine pihtis mehele surmahirmus oma neegri armulood üles ja Pelgulinna Teele olla suure hirmu läbi üsna neitsiist päraft keske wagunit kakikud ilmale loonud.

Wiimaks jäime Maneri platwormi ette seisma. Ootasiime, kuni järele tuldi. Siis sõitsime. Ja jõudsiime kunni lõbukohani... Seal... Noh, suupisteks wõis saada seda, mida Jumal lehmade jaokski loonud, müidu oli puhwet niisugune buff, et... hakkame tagasi tulema. Läheme sinna, kuhu meid rong toonud, aga seal seisab wedur pakkwaguniga ja wedurijuhd seletab, et ta kwasfikorwid küll kaasa wõtab, aga inimesed mingi jala kaks wersta kunni Kloogani. Ei midagi, muud kui mine. Hea weel, et kuni Keilani ei kästud jala minna. Aga weduri juures lööbub nugade katastroofi. Mitmed teinud tule maha, jäänud laagrisse. Kutsuti sõjawägi. Uus hirmu ja õuduse... Brr... Ja wiimane katastroof oli, et Nõmmel üle paari tunni ootama pidi ja nii hilja Tallinna Kopli waksali toodi, et enam sel päewal hommiku tööle ei saanud. Kell 8 saad koju, aga kell 7 hom. algab töö. Waat siis, kus raudtee liidu kultuura ja hariudus!

Nüüd kirjutab keegi „—ri“ „Waba Maas“: „Raudteeliidu korrupidajad ja juhatus tegi kõik, et wahetuhtumisi ära hoida, kuid asjata. sest joobnud ja määrtsewast rahwahulgast wõis ainult sõjawäe ja politseinikkude abil jagu saada.“

Jah, hull rahwahulk ikka küll! Ei hooli tunniplaanist midagi, teeb kõikisugu paanikat ja ei lasse raudteeliidu korrapidajatel ja juhatusel sõita. Kui ta teine lord weel raudteeliidu korrapidajate ja juhatusel jaoks lõbusõitu teeb, siis wõtku need otsekohe juba sõjawägi kaasa. Mis korratu rahwas sest hoolib, et raudteeliidu korrapidajad ja juhatus on piletid ostnud ja nii sõita tahawad, nagu wäljakuulutatud... Rong on rahwa korralduses, wiib wõi merde ehk mõne teise rongile näkku.

Nii... Minu katastroofid lõppejüd küll sellega, et ma alles poolest päewast tööle sain, aga mõnedel koguni trahwidega.

See oli kõik siis see lugu. Kas sellest ei jaoks siis ka ühte taulu teha? Wast Barbarus teeks. See pasjiks wäga selle wa Kuurjaali looga ühte raamatuse. Eks õle?

Terwitades
Sulle tundmata Kislapuu.

—o—

Sind omassin...

Sind wõtsin, nagu lapatalle
Kesk suweõiseid wiise, lõhne:
Su puuse, rinn'de worme kõhne
Õõ ahnelt surus ligemale...

J. Hõhelaišk.

Päewasündmuste menüü.

Nüüd, kus meie adwodaadid on nii tähtsad riigitaadid, nüüd nad leidnud paraja aja, kus protsessida. Tõnisson teeb suuri sõnu, Strandmann näoilme mõnu, Birk ka, ta kah adwokaat, tunneb seadust, waat', aa, waat!.. Sõnadega maadlewad, waheaegu peawad, rahwas muud, kui maksku raha. See kuid maksta, näe ei taha. Kestab maadlus, pikkamisi terwe tsirkus kõrbe sisse ja siis herrad, maadlejad... Konka ees weel leiba saad...

Miks ei seisa meil ministrid? Liiderid kõik anarhistid. Et ei korda taha nad, sellepärast riidlewad. Jonnakate laste wiisi irisewad ii-ii-ii-ii, igatiks neist tahab juba, et ta kätte antaks puha, naabriga ei läbi saa, kas wõi ühte warda a'a. Igal oma tutulutu. Koalitsioonist juttu nisukesel lool ei ole. Wõi kel on siis sellest kole? Rahwas — kesse oleks aimand? — walitsusest üle kaswand, temata ju läbi saab, temata ju asju a'ab. Ise annab elus tooni ja teeb dewalwatsiooni, raha Pliuhkamil' wiib panka... Nälg see kogub ankeet-blanka, ootab aega, millal tulla korraldama asju hulla, waigistama anarhismi, lõpetama Toompea kriisi...

Suure hooga paari woori tegi hoburaudtee proowi. Mõeldi siis, eks sõita saa autobussi konkaga Tallinnas just nagu tankil. Tea, kas Hellat käis ka wankril? Tema ka ju uhkem mees, igal pool ta kõige ees. Kord ta sõidab aeroplaanil (õhku lääks ka tõusta Jaanil), kord ta sõidab tanki sees... Leht teeb kõmu. Tubli mees!

Säkki ministeeriumi grihwi saite tunda? Uut tariifi?

Mis meil praegu seda teeb,
et see toit, sant, kalliks läab.
See, kes sõidab, pole wiga,
tagasi saab marga iga,
hinda weidi kergitab.
See, kes ostab, kannatab.

Seda, mida neelab „Glinka“,
püüab Tallnas päästa „YMCA“,
aga eestlased ei lää,
ega Ymcal anna käe.
Noored põlgawad, et kristlik.
Pole põrmugi epistlik.
Wanad kaebwad — patune,
liiga kauge taewale.
Ymca — laste koguja
tundub waeselapsena.

Narwa linn, o ta-de-ridi
wiskab tantsu igapidi,
saalid täis ja woolab higi...
Aga et ka inwaliidi
wõtaks wähe toeta —
ei sest asjast tantsi saa.
Küll ju üleskutsed olid,
aga kesse kokku tulid
inwaliide awitama,
nõugagi juhutama?
Haigutasid tühjad toolid:
mis nelst santest ikka hoolid!

Tartu meelsuse plakaati
nägid waadates paraadi,
mida tegid pritsumehed.
Lipud lehwisid, kui lehed.
Saksa keel ja Saksa keel.
Eesti lipp küll sammus eel,
kuid ta wärw, mis sinine —
enam mustaks paistis see.

Tihti metsad põlewad.
Puud, kui oleks õled näd,
wõtwad tuld sest sädemest,
mis wast lendab wedurist,
ja mis kustunud ja külm.
Küll on ilm! No küll on ilm!

Wiina seadus teeb neil plina,
kes ei ise pruugi wiina,
wiinaninad wagusi —
neiss' see asi' puutugi.
Nemad siitamaani joonud,
wiina nagu tulest toonud,
ja nüüd joowad edasi,
nagu poleks midagi.

Kiwilombi Ints.

Wõtted päewajundmuste wõitlil.

Ed. Iroonia.

Meil spordimehed töötawad,
et kehad aina aurawad,
et Antwerpenis wõistelda
ja Eesti kangust näidata.

Hm-ja, see wõib ju kõik wäga kena ja ilus
olla, selle kohta pole midagi ütelda. Aga olgugi
Eesti spordimehed ei tea misjagused noobel poi-
sid tahes, aga karanteeritud ei ole nad siiski, et
nad tingimata mõne esimese aubinna kätte saa-
wad. Aga waat' mis mina soowitan: meil on ole-
mas weel üks spordimees, kes tingimata Antwer-
penist esimese aubinna ära tooks, kui ta ainult
sinna pääseks. Wõidus ei ole mingisugust kahjust.
Ta on suurepärase wõidujooksja. Ta jookseb nii
wäledasti, et ei kalemalased Lofsmannid, Kiilemid,
Weisid teda wastu itaigi saa. See on meie —
rahakurs... Küll ajawad palgakõrgendused ja hin-
natõusud teda wäsimata taga, aga ei kursi kätte
saa, see lippab ikka ees.

Aga — hm — ma eksisin wähe... ei tulnu
ühte asjaolu meelegi. Praegust kirjutades just tor-
kas pähe... Oma waimusilmade ees näen para-
jasti weel kursi ees kedagi lippawat, kelle järgi
kurs kõige kiiremas tempos tõttab, siis alles wast
tulewad palgakõrgendus ja hinnatõusud... Need
eeljooksjad on paksud ja kõhukad mehed, kellest
sarnast wäledust poleks uskudagi, mõnel neist on
kõwerad ninad, aga kõigil inimesesööja silmad.
Need on spekulandid, marodöörid ja... hm... mõ-
nesugused ametnikud...

Antwerpeni wõistlustele saatmise ajal wõiks
ka neid silmas pidada.

Jah, sport — see on meil hinnas nüüd,
küll kõigil selle poole püüd!
Ka propagandat ujule
meil spordiga nüüd tehakse.

Ja signewad Tallinna kristlikud ja usklikud
seltsid, kui seened mulla alt. Ja töötawad seal
õpetajad, et pöörata patust sugu õigese taewa-
teele. Nad on saanud maha ühe uue lapsega, mille
sünnitamine oli neil wäga waewarikas ja raske
ja millele nimeks pandi „kristliku kultuuri ja
ilmawaate edendamise selts“. Ja waadake sellel
lapsukesel on kindel arusaamine, et ainuüksi
kristliku ilmawaate asusel meie rahwas terweneda
ja tugewaks wõib saada.

Wõib olla, ei ole enam kaugel see aeg, kus
ristiusuga isegi suguhatgusi arstima hakatakse.

Aja laulud.

Üks wanašõna nii on, tea:
„Kus meid ei ole, seal on hea.“
Kuid see ei ole tõsi!
Kui oma ümber waatma jäed,
siis warsti leda ära näed,

et teistiti on asi.

Sest parunid ja tiblad ka ja juudid wõtwad armasta nüüd Eesti üleliia.

Kui Eesti poleks paradiis, mis asja pärast muidu siis nad ihkaksid kõik siia?

Kuis aga Eesti oma rahwas on hädas nurisemas wahwas, kuis nende õhkest kohab ilm? See üle sulu kõrw ja silm.

*

Äriajamiseks load iga petja wõtma peab, selleks ametnikud, toad riik nüüd kiirest korda seab. Luba saawad wist ka wargad, rööwliid, tapjad, joodikud... Miilitsad siis olgu targad, pidagu kõik kinni suud. Mitte kellegile trahwi ei wõi määrata siis ent, olgu tuhat paragrahwi, kui on süüdlasel patent.

*

Walwur kõnnib mööda piiri, püüab kinni Läti hõiri, kes on mäng'mas oma janti, wiivad wälja konderbanti. Küll on hoolas Eesti walwur, kawalam weel Läti salwur; ikka kraami wälja wiivad, just kui oleksid neil tiivad.

*

Waatame, kus iial talytes, ikka meie silma ees esimese paiga suhtes jonn on kõrge au sees. Peaministri laua taga olgu Strandmann, Tõnisson, iialgi ei uinu, maga seal ka kuulus Eesti jonn. Waeses hurtsikus ka peitub teda õige lopsakalt, erakondades, kuid, leidub jonni kõige paksemalt. Millal tuleb lõpp kord jonnil, pääseb temast Eestimaa? Kardame, et tema sunnil wiimaks hingata ei saa.

*

Toompea tegewus meid lubab loota, et ei rahuldawat pole oota. Kui siiski lõpeks parteiriit ja si, uus ühing loodaks, kas siis korras asi? On karta, et wast jälle ehk on kokku juhtund luik, haug, wähh.

Weeguse Eets.

—o—

Kuidas ma walerahategiiaats loin.

Täis rõõmsat meelt ja pühalikku waimustust haapsalu suwituskoha wastu, kirjutasin tunda aega enne ärasõitu kirja Matsile ja olin kurb, et lahkuma pidin.

Aga inimese mõtted on lapsikud. Jga filmapilt wõib muuta kõik, ja minuga juhtus seesama.

Kolmweerand tundi enne rongi ärasõitu jõuab saba järjekorras piletikassa ette keegi suwisärgis ja hallis kaabus isik, kellest tunnen, et see mina. Oswi, olen.

— Olge head, pilet Tallinna! — küsib tähendatud noormees, kes just nagu mina harilikult mõnusalt muigab, ja annab südamerahvus roheline sajamargalise piletimüüjale.

— Pilet Tallinna?... See... mis ma nüüd... see raha on wale... Hei, politseinik!..

Hallis kaabus noormees teeb näoilme, mis sugust mina isiklikult weel kunagi teinud polnud.

— Mis? Kuidas wale? Kas tõesti wale?..

— Olge head, astuge siia sisse, wastab lühidalt kassahoidja, ja kimbatufes isik läheb.

Kelkümme minutit enne rongi ärasõitu tuleb otse selle tundmata isiku pöues, kui ta jaanotsas ametnikkude uurimist raha kallal märkab, hirmus piin:

„Oled walerahategija... Sind wõetakse kinni kurjategijana. Ah, sa närune, pidasid end ausaks, aga nüüd?..“

— Teie soowisite Tallinna jõita? päritakse isikult, kes wäga minu nägu. — On teil weel sa naseid rahasid?..

— Ei, kogeleb teine. — „Aga kui sa ütled,“ mõtleb, „et on, siis...“ — Jah on, see tähendab, ei ole, peale ühe sajamargalise, kuid see on kah — närune aga õige...“

Kobatakse taskuis ja wiimane narmendaw sajamargaline toodakse ohuiks.

Isik, kes pööraselt minu nägu, julgeb küsida:

— Wabandage, kas ma mitte rongile hiljaks ei jää? Teate, hirmsad sõiduolud, kükita wäljas ehk katusel...

Aga kolmkümmend wiis minutit enne rongi ärasõitu istub minujugune hallis kaabus ja suwisärgis tundmata isik ikka edasi kabinetis toolil.

— Nii siis, teie ütlete, et selle wõlakohustuse riigiasutusest saite?

— Jumala eest, sest ega ma ometi walerahategija pole, et neid sinna pakkuma lähen... Waata, oli niijugune asi: sain ep renteist suurema summa, noh, reiful kulub ära... Wiimane wõlakohustus hinge taga...“

— Nimi?

Ta loeb isikutunnistusest kõik andmed. Siis küsib ülemus, pead üles tõstes:

— Kohju poolt karistatud?

— Ei — ei, ei ole... — wastab isik, kes mina pean olema.

— Sest miks peaksin ma karistatud olema? Ma olen ju weel nii noor, harjumatu...

Gori joonistus.

Mus Messias

— „Tulge minu juurde kõik, teie, keda inimkond wihkab ja kellele kohus tahab waewa teha! — Mina kaitsen marodööre...”

Wiisteistkümme minutit enne rongi ärasõitu kugistab walge-särgimees lõnu alla:

— Kas mitte rongile hiljaks ei jää, sest walerahategijaid ootab karistus, ehkham, lõpu akt... Mu herra, palju kell on?

See ei wasta, waid kirjutab protokolli.

Siis, seitse minutit enne rongi ärasõitu lõpetab ta, lööb templi ja õhkab. Siis jälle, wiis

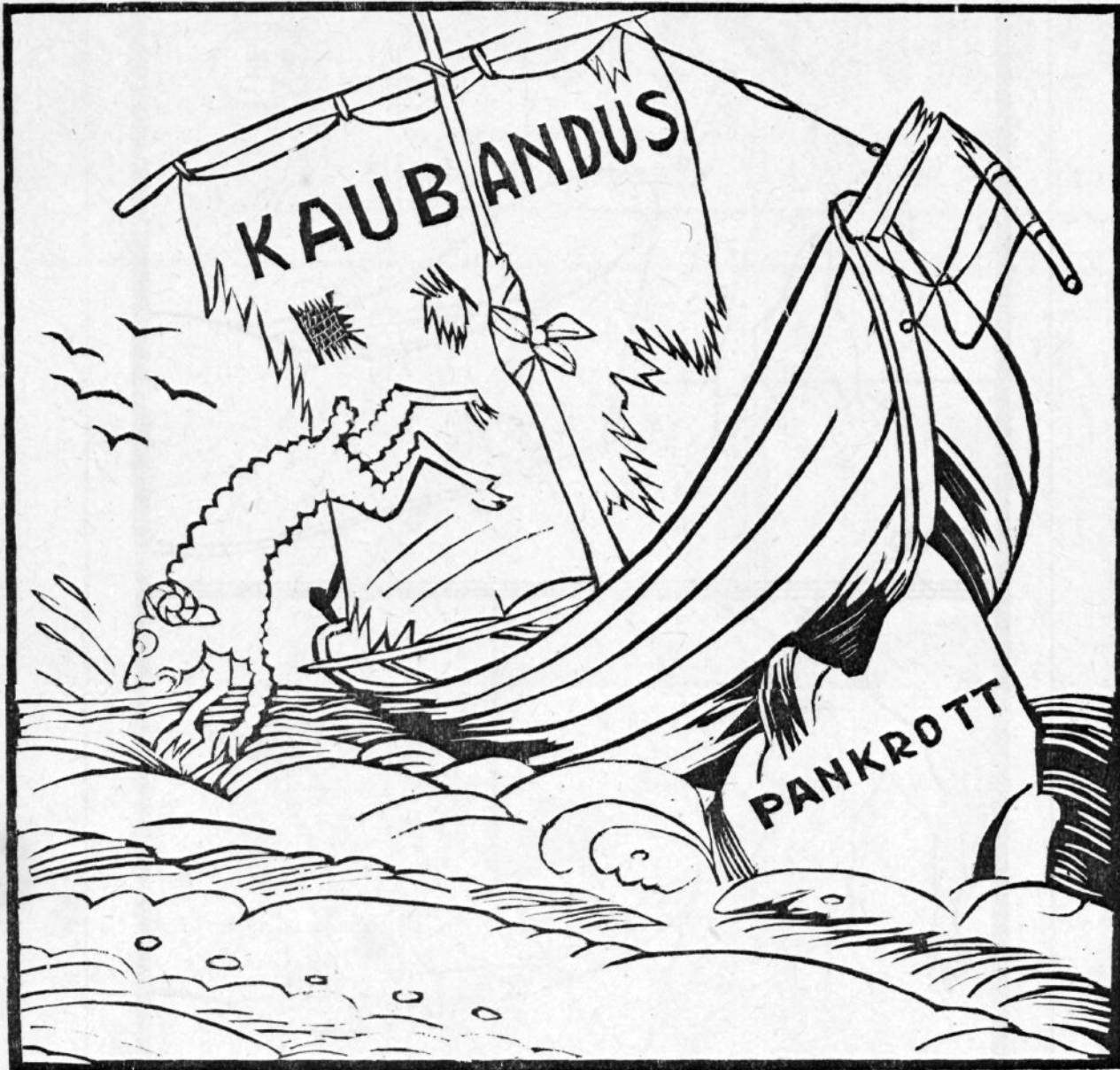
minutit enne rongi ärasõitu loeb rahuiükskõiksusega protokolli üle:

„Sel ja sel kuupäewal ... tabati keegi isik... jaamas... kes waleraha kasfasse pakkus... Isiku teletuse järele... saanud raha riigiasutusest... en-
nast walerahategijaks... ei tunnista...”

— Hm... See on kõik? Aga kurb lugu küll: wiimane raha oli. Milline lõbu walerahategijaa

A. Oinas kirjutas „Sotsialdemokraadis“, et praegune kaubanduse wiis Eesti pankrotti wiib.

Gori joonistus.

Taktika. — „Hei, seltsimehed poksijad! Ruttu laewast wälja!..“

olla! Kui palju protokolle su üle kirjutatakse!..

Kaks minutit enne rongi ärasõitu kirjutab suwisfärgis minu mina protokollile nime alla.

— Kas, õelge, mitte hiljaks ei jää? Sest teate sõiduolud, kükita katusel ehk ripu õhus...

— Ah siis riigiasutusest? No — hm. — —

— Wõin minna?

Üks minut enne rongi ärasõitu lipsab walerahategija, kelles ma kindlasti ennast ära tunnen, platwormile, lükkab külanaise munakorwiga ümber, jätab kohmetuses tõbra asemel jaamateeni-
jaga jumalaga ja on kui peata.

Weerand minutit enne sõitu kostab ta suujt

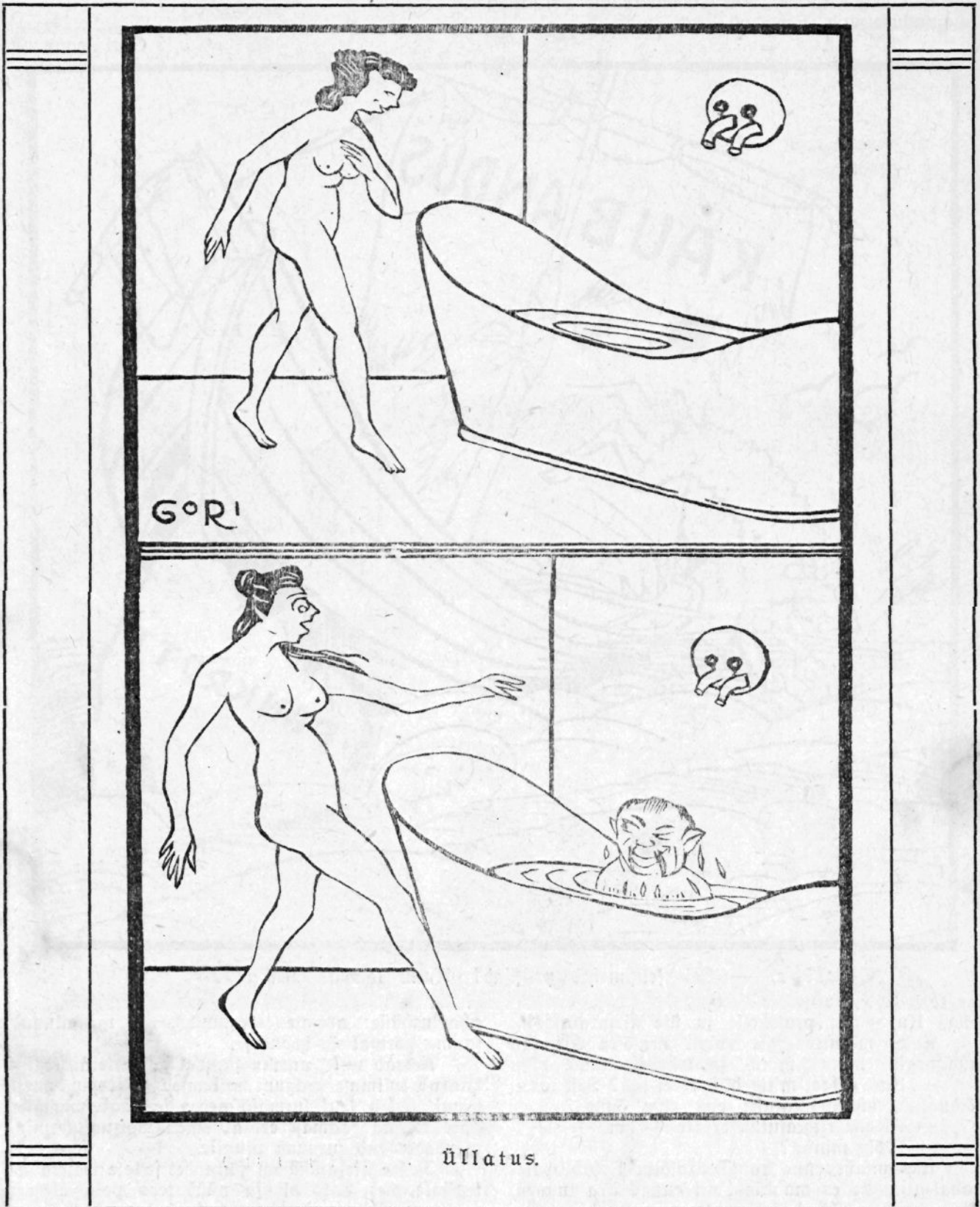
ahastushüüe: arwates waguniiks, oli ta sattunud jaama kõrwalisse hoonesse.

Kostab wile, arwaku signaal ja walerahategija haarab wiimase waguni wiimastest trepipedemest kinni, sipleb seal surmasõlmedes ja saab wiimaks pool wersta jaamast eemal õmeti waguni trepile, asendades end surmuna pingile.

Ja see kirjatükk on pühendet sellele walerahategijale, kes kord oli ja nüüd teps pole, ühtlasi määratud selle raha kaotamise kulude katmiseks.

Kes ei usu, lugegu read üle!

Oswi.

Järgmine „Meie Mats“ nr. 75 ilmub laupäeval, 14. augustil.

Ilmub „Teaduse“ kirjastusel. Wast. toim. Henrik Saar (Kiwilombi Ints). A. Kummel'i (end. G. Kalla) trükk, Tallinnas.